

Ismerik azt a viccet, amiben az öreg székely azt mondja a riporternek, hogy azzal kezdi a napot hogy bevesz egy felest? A riporter kérésére aztán az inni ígét behelyettesíti az olvasni szóval, ettől pedig valahogy úgy néz ki a napja, hogy reggel felkel, elolvassa az újságot, reggelizik, közben olvasgat, majd kimegy a mezőre dolgozni, ahová visz magával könyveket, hogy ne unatkozzon, majd amikor a munkának vége (közben kiolvasott néhány könyvet), bemegy az ismerősökkel a könyvtárba, ott olvasnak együtt tovább, majd amikor a könyvtár este bezár, akkor átmennek az egyik atyafihoz, mert neki nyomdája van...

„Ne töltsetek, csak pálinkát!”

Lehetne ezen nevetni, ha nem látnánk minden nap a szomorú valóságot. Ha nem látnánk kora reggel a lakótelepi kocsmá mellett ácsorgókat, ha nem látnánk este a kerítésnek és a bokornak dőlőket, ha nem látnánk délben a csillogó szemmel, pirospozsgás arccal, fekete fogsorral mosolygó, lerongyolódott férfiakat, akik tíz-tizenöt éve teljesen másképp néztek ki. Ha nem látnánk, nevetnénk a viccen, hogy a székely már csak ilyen, mert a székelynek a vérébe van kódolva az alkohol. Mert csak úgy kap írmagra, ha ereiben pálinka folyik.

Ha nem látnánk olyan nőket, akik sajátos sminket viselnek a szemük alatt, és ha nem látnánk minden nap azokat a szerencsétlen, hányódó hajléktalanokat, akikről a padok melletti üres, kékszeszes műanyagpalackok árulják el, hogy még miért élnek, akkor talán vicces lenne.

Ha nem éreznénk az áporodott, jellegzetesen édeskés szájszagot, amikor a kocsmá előtt potyáznak.

Ha nem hallottuk volna nap mint nap a májcirrózisban szenvedők segélykérő hangját. Ha nem tudnánk, hogy a kilencvenes évek közepén-végén, az elszabadult „démokrácia” közepette hagyományosan olyan italokból fogyott a legtöbb, amitől aztán fogyott az agy, fittyedt a peló, nőtt a máj és amikor kórházba mentek, már késő volt. Vagy sárga volt. S amikor összesúgtak a temetésen, hogy akkor miért is maradtak árván a gyerekek. „lvott” – de csak halkán mondták, hogy ne hallja senki, nehogy a hagyományőrzésre rosszat találjanak mondani.

Nekem nem mondja meg senki se

A bösz hagyományőrök manapság azzal jönnek, hogy a így a fiatalok meg úgy a fiatalok a hét végén. Mert azok úgy isznak, hogy „kiütik magukat”, hogy nem emlékeznek semmire sem. Mondják ezt ők, a hagyományőrök, akik a legyet röptében dugják, akik egyszerre öt felesel is elbírnak, s akiknek különben ne mondja meg senki se, hogy mit kéne csinálni. Mert rosszul találna járni. Akik szerint hagyományosan minden nap inni kell, mert hanem nem ember az ember. Nem férfi. Nem hagyományőr, mert megtagadja az elődeit, akikre oly büszkének kellene lennie.

A hagyományt őrizni kell, a hagyományok fontosak, a hagyományőrzés a legszebb dolog a világon. Tényleg, nincs is szebb dolog annál, amikor a magyarországi turista a falusi vendégház verandájáról okádik kifelé, a házigazda pedig a vécére menés közben kiröhögi, hogy „hitvántáposnembírja”. Pedig jó lenne, ha szétnézne a saját portáján belül, s a hétvégén már a második ittas balesetét okozó tizenhét éves taknyos fiát alaposan szájba vágna, ha még egyszer részegen vezet. De hát ő is ezt csinálta harminc évvel ezelőtt, amikor az ARO-val befordult a patakba húsvét másodnapján, s az ő apja is esett le a szekérről hatvan éve, pihebajszos sihederként. Ez az igazi, tiszta hagyományőrzés.

Ott, ahol a part szakad

Mert mindig más a hibás mindenért. Azért, hogy így áll a világ, ennyi a fizetés, s hogy ezt józanon nem lehet elviselni. Hogy Kelet-Európában s Székelyföldön ezért nem érdemes kijózanodni. Itt csak a hagyományokat kell őrizni nap mint nap, újságot, könyvet, lexikont olvasni, könyvtárba, nyomdába járni. Nyomtatni. Mert annál szebb dolog nincs, amikor az ember a saját könyvét nyomtatja ki, s azokból az ismerősei is kapnak, mert az a legjobb könyv a világon.

A papír meg ott terem a tornácon. Azt kell ápolgatni, bizony, mert őszi-télre abból lesznek a jobbnál jobb újságok, abból kell hagyományosan könyvet nyomtatni, rámondani, hogy milyen jó könyv, s megsértődni arra, aki az ellenkezőjét mondja. Mert az milyen hagyományőrzés, ha nem nyomtatjuk ki a papírból a könyvet? Hö? A hagyományt ápolni kell, mert annakidején nagyapáink is rendszeresen könyvtárba jártak, s nyomtattak, nyomdákat tartottak fenn. Hagyományos nyomdákat.

Mert a hagyomány is ápol. S majd egyszer eltakar.